

ואמר להגר"ב ז"ל ברגש: "דע לך, כי מתחילה הציעו לי בעצמי לעמוד ולהוציא את הכתבים הללו... לא האמנתי שיהיה משהו בדורנו שיוכל להוציא את החידושים... תייתי לך שזכית לעשות זאת..."

כשנדפס הספר נתעורר רעש עצום בעולם התורה, שהרי חוץ מבקאותו המפורסמת לכל, נתגלה לעין כל למדן מופלג היחיד במינו, עד כדי כך שהרבה חידו"ת דמתאמרא בבי מדרשא "בעולם הישיבות" משמיה דהגר"ש שקאפ זצ"ל ועוד מגדולי ראשי ישיבות, נמצאים בספרא הדין מדנפשיה, בתוספת ביאורים והשוואות כדרכו. ויפה המליץ עליו הגאון העילוי רבי חיים צימרמאן ז"ל בעל "אגן הסהר" כשהגיע הספר לידו: "ער האט מיר אפגענארט" ! כלומר: בחייו לא הצלחתי לירד לסוף דעתו, ולא החשבתי אלא כבקי עצום, ואילו בספר הזה הוא מתגלה כלמדן מפואר שאין בדומה לו.

זכה רבינו, שכל שבעת אלפי הספרים של ספריתו - שקנה בדמים תרתי משמע, ועמל בהם ביגיעת התורה "לשמה", עומדים ומשמשים אלפי לומדים ובני תורה בכל קצוי תבל תמידין כסדרן, וזאת על ידי הספריה הדיגיטלית המפורסמת בשם "אוצר החכמה", שאת ראשית דרכה החלה עם סריקתם הממוחשבת של שבעת אלפי ספרי רבינו. ובוודאי לא דבר ריק הוא לזכות ללך שקנינו יעשו פירות לאורך ימים ושנים רבות, וכדברי הגמרא (כתובות נ, א): 'הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד' - זה הכותב ספרים ומשאלן לאחרים.

הרבה עמל ויגיעה הושקעו במהדורה זו לברר היטב מקחו של צדיק, וכמה מעלות טובות נתוספו במהדורה שלפנינו: א. הספר כולו סודר מחדש באותיות מרובעות מאירות עינים.

ב. ראשי התיבות הקשים ללומד פוענחו, ונוספו כותרות בראש כל קטע - תוכן ענין הנידון בקטע.

ג. תוקנו טעויות שהיו לרוב במראי מקומות.

ד. נערכו ונתקנו מפתחות מפורטים לש"ס רמב"ם ושול"ע, וכן נוסף "מפתח ענינים" בו יוכל כל מבקש למצא את מבוקשו בדברי רבינו לפי הענין והנושא המבוקש.

ה. אחרון אחרון חביב "קונטרס המחברים", בו רוכזו באופן מקיף, שמותיהם של מחברי הספרים שעלו ובאו בין דברי רבינו, מכיון שחלק גדול מהספרים המוזכרים בכתבי רבינו, הנם ספרים נדירים ובלתי ידועים, וכפי הידוע לכל גודל התועלת בידיעת תולדותיהם הבסיסיות של בעלי השמועה.

בדבר אחד שינינו מן המהדורה הקודמת, בכך שהשמטנו את "קונטרס הדרושים" שהופיע במהדורה הקודמת בסוף ה"תורת מיכאל". וטעם הדבר: מכיון שחידושי רבינו על התורה נמצאים בשלבי עריכה מתקדמים בעז"ה, לכן ביכרנו להוציא לאור רק את חידושינו בהלכה וסוגיות הש"ס, כשחידושי רבינו על התורה, ובכללם הדרושים בענינים שונים, עתידים לראות אור בקרוב בספר מיוחד.

וכאן המקום אתנו להכיר טובה ל"מכון יד הרב הרצוג", ובמיוחד ל"ספרן" רבי דוד ארונובסקי שיחי', שנתנו רשות להדפיס אידרא את ספרא קדישא הדין. זכות רבינו תעמוד להם להתברך בכל טוב סלה.

בצאתנו מן הקודש נישא תפילה קדם אבוהון דבשמיא, שחפץ ה' בידינו יצליח, לפענח לערוך ולהוציא לאור עולם את כתבי קדשו של אותו גאון וצדיק ז"ע, לשמחת לב כל שוחרי תורה והוגיה, ויתרבה כבוד תורתנו הקדושה ושם שמים על ידינו. כה יתן ה' ויתעוררו גם נדיבי העם להתעסק בקדשי קדשים אלו, ובלא ספק תעמוד להם זכותו הגדולה של רבינו המחבר כל הימים.

החותמים בגיל וברעדה

אברהם משה פרידמאן

בן ציון בערגמאן